

*Priesteres
van het vrouwendorp*

Karel van Hal

**Priesteres
van het vrouwendorp**

Roman

Copyright Page

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 9789402118391 (paperback)
© 2017 Karel van Hal
Omslagsamenstelling PKVH Vorden
Omslagillustratie BNB

Opgedragen aan de drie vrouwen die, ieder op zich en zonder dat ze dat wisten, mij hebben geïnspireerd tot het schrijven van dit verhaal...

*De weg van het leven leidt door donker en licht,
langs goed en kwaad...*

Eerste deel

Maja staat voor het raam, staart naar buiten en ze voelt de venijnige slagen van haar vader. Lang geleden alweer, maar ze kan zijn kracht voelen alsof het gisteren was. Haar rug en billen beginnen weer pijnlijk te gloeien. Net als toen, in dat verre verleden na het zoveelste forse pak slaag.

Toch kan ze een glimlach niet onderdrukken als ze drie kippen verwoed aan een dikke regenworm ziet trekken. De dikste kip veroverd het grootste stuk, rent snel naar een veilige plek en slurpt de glibberige prooi naar binnen. Nog glimlachend wendt Maja haar blik af van het kippentaferaal en ze vestigt haar aandacht weer op de bundel met de hand geschreven papieren die ze krampachtig vasthoudt. Het lijkt wel of ze bang is dat ze zichtbaar kunnen zijn voor Joop. Maar Joop is er niet, die is naar Frankrijk en hij komt pas over vijf dagen terug. Plotseling, terwijl ze nu weer gedachteloos naar een vogel in de appelboom kijkt, neemt ze een besluit. Nog eenmaal zal ze het dagboek lezen, daarna zal ze het verscheuren en in de houtkachel gooien. Ze wil niet dat wie dan ook het later onder ogen krijgt. Maar terwijl ze zo staat te twijfelen met het dagboek in haar hand, dwalen haar gedachten af naar het verleden, naar haar vader die haar zo vaak geslagen heeft. Ze ziet nog zijn woedende blik en rode hoofd voor zich, toen zij nog maar een klein meisje was. Dan legde hij haar op de keukentafel en sloeg haar in wilde drift. Vaak om

niets. Haar moeder stond gillend in de hoek van de keuken. ‘Niet doen,’ Wim. ‘Je doet haar nog eens wat aan!’ Een keer was ze daarbij zelfs van de tafel op de grond gevallen en had ze even haar bewustzijn verloren.

Maar het schreeuwen van haar moeder hielp niet. Hij sloeg door tot hij zijn drift kwijtraakte. Zelfs toen ze op de grond lag. Sinds die tijd was ze altijd bang voor hem geweest en eigenlijk voor alle mannen. Ze ontweek het andere geslacht zo veel mogelijk. In het begin huilde ze nog wel eens als hij haar een pak rammel gaf, maar later ontdekte ze dat ze veel meer haar macht toonde als ze geen traan liet en hem nadien smalend aankeek. Met een blik van ‘wat ben jij een zielige stumper’. Toen ze wat ouder werd, lukte het haar zelfs om hem, ondanks de pijn, te blijven uitlachen. Dan hield ze een laatdunkende grijns op haar gezicht die hij er niet af kon slaan. Zo had ze macht over haar vader en probeerde ze hem te vernederen. Dan zag ze aan zijn verslagen uitstraling dat hij de mindere was, dat hij zich een slechte vader vond en voelde zij iets van triomf, al was ze doodsbang voor hem en durfde ze er met niemand over te praten. Jarenlang had ze gezwegen en zich ook schuldig gevoeld. Gedacht dat het ook aan haar zelf zou kunnen hebben gelegen. Want was het niet zo dat ze op een gegeven moment er bijna naar verlangde om geslagen te worden? Om zo, door arrogant te blijven

lachen, haar macht te tonen? Dat ze juist haar vader uitdaagde en treiterde om, als hij weer eens bot tegen haar moeder deed, zijn agressie op haar te richten? En ze zich eigenlijk liet slaan als wraak op hem, maar dat ze tegelijkertijd een soort van opwinding voelde?

Onlangs heeft ze Carla, haar beste vriendin, voorzichtig wat verteld over haar verleden en over haar bizarre gevoelens. Daarbij verzachtte ze het gedrag van haar vader door de nadruk te leggen op de oorlog en het concentratiekamp waarin hij ruim drie jaar opgesloten had gezeten. Dat daar de oorzaak had gelegen van zijn geestelijk lijden tot aan zijn dood toe. Ook gaan haar gedachten terug naar de periode met haar jeugdvriendje Erik. Erik, die toen ze nog jong waren, altijd zo lief en begripvol voor haar was geweest. Zo lief en zacht. Die haar vooral in de beginjaren dat ze elkaar kenden, het vertrouwen in de liefde van een man had teruggeven. Maar met wie ze nooit haar verleden en vreemde verlangens heeft durven delen.

Terwijl ze op de bank bij het raam plaatsneemt, nog steeds met het dagboek in haar hand, verzinkt ze in een dromerige gedachte naar de jaren, lang geleden alweer, samen met hem.

Erik

‘Stik!,’ Schreeuwt Erik en trekt de voordeur hard achter zich dicht.

‘Kan dat niet zachter?’ hoort hij zijn moeder nog huilend krijzen.

‘Ik moet thuis weg. Het liefst samenwonen met Maja, al wil ze dat nog niet,’ mompelt hij in zichzelf. Hij springt op zijn fiets en fietst behoorlijk snel het pad uit dat door de weilanden naar het weggetje leidt. Net alsof hij nu al snel en voorgoed zijn ouderlijke woning achter zich wil laten.

Dat zuipen van ze begint me knap tegen te staan, denkt hij. En zeker als ze tegen mij gaan zitten zeiken hoe lang ik nog over mijn studie denk te doen. Vooral die ouwe kan er wat van. Terwijl hij ondertussen zuipt als een spons. Iedere dag. Puur uit frustratie omdat hij opzij is gezet, zijn baan als afdelingsmanager is kwijtgeraakt en nu halve dagen werkt als papierklerk. Daar gaat hij aan ten onder. Dat kantoor van hem, met kantoortuin en al, waar hij zo trots op was en dat kantoorpersoneel vol intriges, achterklap en huichelarij in Apeldoorn, ik moet er niet aan denken. Ik wil best wat doen, maar dan alleen wat ik zelf wil, waar ik zelf voor kies. Maar wat ligt me eigenlijk? Wat zou ik willen kiezen?

Erik, een stevige man van net in de twintig, donkerbruin haar, een snor die hem een wat triest uiterlijk bezorgd, zijn kin nauwelijks te zien door

een donkere stoppelbaard. De kleren die hij draagt, zijn oud en vaal, niet vies. Zijn gezicht heeft iets droevigs. Waarschijnlijk door zijn dromerig sturende ogen. Zonder het echt te beseffen, belandt hij na ruim dertig minuten fietsen op de grote, oude begraafplaats in Zutphen waar hij vaak heengaat om tot rust te komen. Dit is zijn plek om alles om zich heen te vergeten. Om één te worden met de combinatie van stad en natuur. Ondanks alle geluiden die een stad nu eenmaal maakt en de af en toe voorbij kuierende bezoekers. Zelf woont hij met zijn ouders op het platteland, maar deze oude begraafplaats met de prachtige monumentale bomen en de historische toegangspoort spreekt hem op de een of andere manier erg aan. Hij zoekt deze plek dan ook vaak op. Het lijkt of hij er de historie van de stad voelt. De familienamen en data op de graven voeren hem ver terug. De statige oude bomen, grillige struiken, de verstilde vijvers en de vele vogels geven hem een gevoel van rust dat hij kan koesteren, waaraan hij zich kan laven.

Wat wordt alles al groen, denkt hij verheugd. Dat doet me goed, nog een paar van die warme voorjaarsdagen en dan staat zelfs de eik in blad. Hij gaat op een bank zitten en hij luistert naar de vogels zonder aandacht te schenken aan het geronk van de stad. ‘Heel mooi,’ mompelt hij en hij denkt, wat heerlijk dat ik dit horen mag! De meeste mensen beseffen niet hoe mooi het is om hier zo rustig te

zitten, luisterend naar de vogels, koesterend in de warme voorjaarszon. Dat is een voorrecht! ‘Wat ben jij mooi,’ spreekt hij tegen een dikke en bejaarde eik. Een mus pikt vlak voor hem iets van de grond en vliegt luid kwetterend weg. Zeldzaam, denkt hij, een mus. Die zie je steeds minder.

Erik staat op en loopt het park van de begraafplaats weer uit. ‘Ik ga naar Maja,’ zegt hij tegen een merel die verstoord wegvliegt. ‘Naar mijn lieve, mooie Maja,’ schreeuwt hij het beestje na. ‘Misschien wil ze met me vrijen. Lekker vrijen, urenlang!’

‘Wat een auto's! Ze drukken iedereen van de weg. Voetgangers en fietsers tellen niet. Die zijn onbelangrijk. Het gaat allemaal om de auto. De auto draagt de economie en drukt alles weg!’ Oh verdomd, een begrafeniswagen, ik zou er nu niet graag in liggen... met dit mooie weer. Zou er iemand in liggen? En wat voor iemand? Een directeur? Of een van zijn arbeiders? Jezus, wat maakt het uit, het is er toch donker, daar letten ze niet op wie of wat je bent.’

‘Hoe vind je de smaak dit keer?’ hoort hij in gedachten ondergronds een van de wormen vragen en hij ziet de klamme en diepe duisternis die daar heerst voor zich.

‘Gewoon, hoezo?’ roepen er een paar terug. ‘Niet anders dan anders, we zijn tevreden! Weinig verschil met de anderen.’

Zwijgend eten ze verder en luisteren niet meer naar elkaar. Begraven ze wel op zaterdag?, vraagt Erik zich af. Misschien ligt er niet eens iemand in. Wat maak ik me weer onnodig druk. De zon schijnt, ik voel zijn warmte en niet te vergeten, ik ga naar Maja. Misschien wil ze met me vrijen. Daar verheug ik me nu al op. Haar witte slipje, of wellicht minuscule string, haar zachte, mooie, poezelige lichaam. Ik wil haar voelen, aanraken, overal kussen. Dat vindt ze lekker. Dat weet ik!

Plotseling schreeuwt hij over de drukke verkeerskade langs de IJssel die voor 'm ligt: 'Iedereen weer eens te beroerd om te fietsen of lopen? En dat met dit mooie weer? Bang om moe te worden, is dat het?'

Niemand lijkt hem te horen. Strakke blikken vervolgen hun weg. Alleen een wat oudere vrouw kijkt even voorzichtig om, maar loopt snel weer verder. 'Zelfs met dit mooie weer stapt iedereen in zijn stuk blik,' moppert hij. Ineens ziet hij weer de verjaardag bij zijn ouders voor zijn ogen. Nu begrijpt hij zijn gevoel van onbehagen dat hij al sinds die bewuste zaterdagavond met zich meedraagt.

In het begin van de avond was het nog gezellig geweest. Ze zaten in een grote kring op het grasveld dat om de verbouwde boerderij lag. In het midden ziet hij nog de twee teilen koel water waarin pullen bier gelegd waren. Op een tafeltje naast het

fietsenschuurtje, net even buiten de kring, staan de flessen wijn, sherry en jenever. Ervoor staat een schaal met hapjes.

Het was voor zo vroeg in het jaar een warme avond, Erik had het zelfs bijna benauwd gevonden. De zon raakte de horizon die vanuit zijn gezichtspunt verhoogd werd door de bosrand in de verte. In de appelboom die net buiten de kring stond hoorde hij honderden bijen, muggen en vliegen zoemen. Erik had in het begin van de avond naast zijn oudste broer, Paul gezeten. Deze hield de hand van zijn zwangere vrouw liefdevol in de zijne. Over een maand zou hun kind geboren worden. Alle vier de broers van Erik waren er. Erik had vier broers; Paul en Frank, twee ouderen en Gerard en Danny de twee jongere broers. Frank, zijn een na oudste broer, zat ook naast Wilma, de vrouw van Paul. Frank was de vrijgezel van de familie. Hij bracht geregeld een vriendin mee en net als zijn ouders aan het meisje gewend waren, was het weer uit. Ook Erik had het idee dat het met Frank nooit wat zou worden. Ondanks zijn aantrekkelijke uiterlijk. Hij had van die vreemde ideeën en manieren en kon zo ontzettend lomp en ongeïnteresseerd zijn. Vaak irriteerde hij mensen in zijn omgeving met zeer persoonlijke aanmerkingen of met opmerkingen over de oorlogszin van de mens, het beest in de mens, de betrekkelijkheid van het leven, het niet bestaan van een God of over het uiteindelijke

resultaat van alles: de dood.

Naast Frank zaten oom Piet en tante Hennie voor wie Erik veel respect voelde. Ondanks dat zijn oom wat sullig was en zich geregeld op zijn plaats liet zetten door zijn vrouw. Het was een lieve, goeiige man. Zijn tante was een intelligente vrouw met een humoristisch karakter. Toch kon ze ook enorm somber ogen.

Maar op wie Erik die avond het meest lette, waren zijn ouders en oom Henk, de broer van zijn moeder. Die zaten tegenover hem. Oom Henk, had een doos vol drank meegebracht; sherry, whisky, een achttal flessen verschillende soorten bier. Daarvan liet hij zijn vader en moeder alles proeven. In de loop van de avond zag hij dat ze meer en meer gingen drinken. Dat de opmerkingen vrijer en vrijer werden. Op het laatst deugde er niemand meer. Erik ergerde zich mateloos aan hen.

‘Gaat het?’ had hij quasi terloops aan zijn dronken ouders en oom gevraagd. ‘Hebben jullie plezier?’

Bij die laatste vraag was zijn toon sarcastisch geweest. Toch voelde Erik zich schuldig. Hij besepte maar al te goed dat hij ook wel van een flink glas bier of wijn hield. Dus waar bemoeide hij zich mee? Welk recht tot spreken had hij? Geregeld betrapte hij zichzelf erop dat hij ook naar die roes verlangde. Die alles omvattende roes die de alcohol hem gaf. Min of meer ter afleiding richtte hij bewust zijn blik op zijn jongste broer schuin

tegenover hem. Hij viel op vanwege zijn bijna melkwitte haar, volkomen in tegenstelling tot zijn andere broers en hijzelf die een uitgesproken donker uiterlijk hadden. Zelf was Erik wel eens door jongeren in de stad voor Turk uitgemaakt. Danny was dan ook een nakomertje en Erik en zijn broers dachten dat hij niet van vader was. Dat hij was voortgekomen uit een avontuurtje van zijn moeder. Binnen een half uur had deze jongste van de broers toch ruim twee en een halve pul bier achter zijn kiezen. Zijn ouders aan wie Erik zich op dit soort avonden enorm ergerde, lieten hem drinken zonder er iets van te zeggen. Waarschijnlijk drong zijn snelheid van drinken nauwelijks tot hen door. Terwijl Danny nog maar net zestien was.

De op een na jongste broer, Gerard, stond met zijn vriendin, die hij nog niet aan Erik had voorgesteld, voor het kippenhok. Erik zag dat hij haar trots op zijn grote, witte haan wees. Een haan bij wie je niet in de buurt moest komen omdat hij je dan onverbiddelijk aanviel en pikte waar hij je pikken kon. Maar het was een prachtig dier met een grote staart.

‘Je woont hier toch verdraaid mooi,’ sprak oom Henk tegen zijn vader.

‘Ik heb er dan ook hard voor moeten werken.’

‘Hoe gaat het met je moeder?’ vroeg zijn moeder aan Maja. ‘Ik heb haar al lang niet meer gezien.’

Logisch, dacht Erik die ogenblikkelijk de

aandacht verlegde van zijn vader en oom naar Maja en zijn moeder. Die vrouw wil niet bij van die zuiplappen over de vloer komen.

‘Goed,’ had Maja geantwoord. ‘Ze reist veel. Door het hele land. En in het buitenland. ‘Laatst is ze zelfs naar Canada geweest.’

‘De mens zal zichzelf nog eens vernietigen,’ hoorde Erik Frank opmerken en hij wist direct dat dit wel eens het begin zou kunnen zijn van een vervelende avond.

‘De goedwillenden zullen sterven omdat de niets-zienden, en dat is een veel te grote groep, de toekomst zullen bepalen.’

Erik nam een slok van het koele bier rechtstreeks uit een pul.

‘Wat bedoel je met ‘niet-zienden?’ vroeg zijn jongste broertje. Hij kwam net terug van een plas bij zijn vaste boom en had die vreemde woorden van Frank opgevangen.

‘Dat zijn mensen die niets zien’, antwoordde Frank, ‘Juist omdat ze denken dat ze alles zien.’

‘Ik begrijp het niet,’ zei Danny.

Maja keek wat bevreesd naar Erik. Zij wist ook wel hoe dit soort onschuldig begonnen gesprekken vaak uit de hand waren gelopen. Tot ruzies waarbij zelfs met stoelen gesmeten werd.

‘Ach, laat maar,’ sprak Frank, ‘Dat snap jij toch niet.’

‘Ik ben niet achterlijk,’ had Danny het

nakomertje boos geantwoord.

‘Niemand begrijpt mij, dus jij al helemaal niet,’ was de conclusie die Frank trok.

Maja keek Erik streng aan en hij hield dan ook wijselijk zijn mond. Gerard en zijn nieuwe vriendin waren ondertussen ook in de kring komen zitten.

‘Zat hij weer te zeuren?’ vroeg Gerard direct op provocerende toon.

‘Nee, hoor’, lachte moeder om de stemming erin te houden. En meteen daarna vroeg ze:

‘Moet iemand een koekje of wat borrelnootjes?’

Aan de stand van haar ogen zag Erik dat ze die middag ook al flink van de alcohol geproefd had. Zijn vader keek met een brede grijns de kring rond. Ook daarbij wist Erik hoe laat het was. Over nog geen half uur of uur, dat lag af van de situatie, zou dat omslaan in agressie. Wat denkt hij nu? vroeg hij zich af. Hoe heb ik zo'n stel blagen bij elkaar kunnen krijgen. En ben ik daarom aan de drank geraakt? Of zou hij zich dat allemaal niet afvragen. Was hij ook zonder die kinderen aan de drank geraakt? Had hij dan een ander excuus gehad?

Om elf uur vertrokken oom Piet en tante Hennie. De alcohol had danig huisgehouden en eigenlijk was alleen de zwangere Wilma nog nuchter. De nevel hing over de weilanden. En rond de hoofden. Erik voelde dat hij absoluut niet meer drinken moest. Anders zou hij beroerd worden. Danny, de jongste met het witte haar, zat op zijn hurken aan de

slootkant op de rand van het erf en braakte nogal luidruchtig. Toch scheen niemand het te merken. Plotseling stonden Frank en Gerard dreigend tegenover elkaar.

‘Zeg dat nog eens al je durft,’ schreeuwde Gerard terwijl hij zijn vuisten dreigend klaar hield.

‘Jij bent een luie donder’, fluisterde Frank daarop treiterend langzaam.

‘Doe nu niet,’ smeekte moeder. ‘Wees nu toch de verstandigste, Frank!’

‘Wat, dat jong heeft nog nooit wat voor jullie gedaan. En wel volop profiteren en zogenaamd studeren! Feesten zul je bedoelen!’ Frank schreeuwde tegen haar. ‘En maar profiteren hè? Weet je hoeveel die studie van hem kost? Wij moesten werken toen we achttien waren..., En meneer kan studeren. Ik vind het best, maar laat hem dan ook eens de poten voor pa uit de mouwen steken.’

‘Klootzak,’ krijste Gerard en duwde Frank tegen de muur van het schuurtje. Daarbij was met luid gerinkel het tafeltje met glazen en flessen omgevallen en steeg er een geur van wijn, bier en sterke drank in de koude nevelige nacht omhoog.

‘Kijk toch uit wat je doet,’ riep vader.

‘Jongens, houd op!’ huilde moeder en ze sprong tussen hen in. ‘Dat moet jij eigenlijk doen, lul!’, krijste ze naar Eriks vader. ‘Jij moet ertussen springen, niet ik!’ En tegen de jongens: ‘wat heb je

hier nu aan?’

Gerard duwde haar ruw aan de kant.

‘Ze is jarig verdomme,’ gilde vader. ‘Ga zitten! Allebei!’ Ook hij ging nu tussen hen instaan en hijgde zwaar. Straks valt ie dood neer, dacht Erik. Zijn hart is al niet meer zo sterk. Ik zie de aderen kloppen op zijn voorhoofd, als er maar niet één knapt.

‘Dat had je niet moeten doen, ventje,’ schreeuwde Frank dreigend over de schouder van zijn vader naar Gerard.

‘Ga aan de kant, pa, ik laat me niet door die snotneus op mijn nummer zetten. Wat denkt hij wel!’ Nu had ook Wilma geprobeerd hem aan zijn arm terug te trekken, maar hij schudde zich ruw los zonder op haar zwangere buik te letten.

‘Bemoei je er niet mee, mens,’ snauwde hij in haar richting.

Dit leidt wellicht tot een miskraam, dacht Erik weer somber en hij wendde zijn blik af.

‘Er zullen nog ongelukken gebeuren’, jammerde moeder. ‘Let toch op!’ En net toen ze dat geschreeuwd had gaf Frank Gerard een kaakslag. Tanden kraakten. Gerard tuimelde achterover, viel in het vochtige gras en bloed gutste uit zijn mond.

‘Zo, nu staan we gelijk,’ schreeuwde hij triomfantelijk.

‘Sodemieter allemaal op,’ schreeuwde vader. ‘Klootzakken. Om zo op de verjaardag van jullie